

ТУРУНИ ОКОЛИЦЬ С. ЖОВТНЕВЕ (РЕШЕТИЛІВСЬКОГО Р-НУ, ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Дмитренко І.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Туруни – це хижі, бігаючі, в більшості випадків нелітаючі жуки, хоча є відсоток і літаючих серед них, але він досить невисокий. Ця родина є однією з найбільших серед комах, її кількість становить за різними даними від 25 до 30 тисяч видів і постійно поповнюється новими видами. Проблема вивчення карабід, є досить гострою так, як визначення й крім того є складним, так і сучасних визначників на сьогодні дуже мало. Морфологія і анатомія турунів також є однією з найскладніших у світі безхретних, що також завдає труднощів у їх визначенні.[1,3]

Відлов матеріалу проводився за допомогою ґрунтових пасток, у якості яких були використані скляні банки ємністю 0,5 л. та пластикові стакани об'ємом 0,3 л. Пастки закопували в землю так, щоб край вхідного отвору перебував на рівні поверхні землі. Ґрунт навколо пастки злегка втрамбували, щоб після осідання її вхідний отвір пастки не виявився вище рівня землі (у кожній екосистемі перебувало від 7 до 10 пасток, в залежності від площі). На дно пасток насипали шар ґрунту приблизно на 1/5 частину висоти пастки. Жуки, що потрапили в пастки, закопувалися в ґрунт на її дні, майже не роблячи спроб до втечі, або пастку наповнювали фіксуємим матеріалом (9% концентрація оцтової кислоти). Збір матеріалу проводився кожного дня, вранці.[3]

Для визначення матеріалу використовувалися бінокулярний мікроскоп МБС, лупа, пінцет. Ідентифікація видів проводилася за допомогою:

- “Определитель насекомых Европейской части СССР” (ред. Бей-биенко, 1965. Т.2)
- Інтернет – сайту Петербурзького зоологічного інституту РАН [4]
- “Определитель насекомых Европейской части СССР” (Под ред. С.П. Тарбинского и Н.Н. Плавильщикова, 1948) [2]

Під час дослідження видового складу родини Туруни на протязі весняно – літньо-осіннього періодів 2008-2009 років. Було відловлено 10 видів з даної родини, які відносяться до 8 родів.

Таблиця 1

Видовий склад родини Туруни в околицях с.Жовтневе

Вид	Рід	Поширення
Турун зернистий - <i>Carabus granulatus</i> (Linnaeus)	<i>Carabus</i> Linnaeus, 1758	Поширений як на лісових ділянках, так і у присадибних ділянках
<i>Carabus</i> (<i>Megodontus</i>) <i>violaceus</i> ssp. <i>aurolimbatus</i> (Dejean)	<i>Carabus</i> Linnaeus, 1758	Поширений на лісових ділянках, але може бути і у інших екотопях
<i>Calathus</i> (s.str.) <i>fuscipes</i> (Goeze)	<i>Calathus</i> Bonelli, 1810	Поширений в основному в травостоях, на луках
<i>Amara</i> (s. str.) <i>ovata</i> (F.)	<i>Amara</i> Bonelli, 1805	Поширений на території присадибних ділянок та лучних ділянках

Abax ater (Vill.)	Abax Bonelli, 1810	Поширений на присадибних ділянках та поблизу лісів
Taphoxenus gigas (Fischer von Waldheim)	Taphoxenus Motschulsky, 1800	Поширений поблизу лісових насаджень
Турун – головач - Broscus cephalotes (Linnaeus)	Broscosoma Rosenhauer, 1846	Поширений в основному на присадибних ділянках, поширення залежить від об'єктів харчування
Synuchus nivalis (Panz.)	Synuchus Gyllonhal, 1810	Субдомінант антропогенних агроцінозів, поширений у степовій зоні помірного клімату
Amara plebeya (Gyll.)	Amara Bonelli, 1805	Поширений на культурних рослинах та пасовищних ділянках
Турун хлібний - Zabrus tenebrioides (Goeze)	Zabrus Clairville, 1806	Супердомінант, поширений на посівах культурних рослин

У цій статті ставиться завдання розглянути лише найважливіші конкретні питання практичного значення Carabidae, так як значення цієї родини колосальне. У цій статті даний дуже короткий огляд основних аспектів їх значення у господарстві людини та у природніх екосистемах.[1]

Туруни – хижаки.

Значення турунів як хижаків уже давно залучило до себе увагу дослідників і практиків. Вони регулюють кількість шкідливих безхребетних у природі, чим приносять користь для людини. З відловлених представників туруни - хижаки - це *Carabus granulatus* L., *Carabus aurolimbatus* Dej., *Broscus cephalotes* L., *Taphoxenus gigas* F. – W., *Abax ater* Vill., *Synuchus nivalis* Panz. Вони є гарними регуляторами кількості шкідників на полях та в природніх екосистемах.[1]

Туруни – шкідники рослин.

Це представники, які приносять шкоду та збитки сільському господарству людини. Серед відловлених видів турунів – це *Calathus* (s.str.) *fuscipes* Goeze, *Amara plebeya* Gyll., *Zabrus tenebrioides* Goeze, *Amara* (s. str.) *ovata* F.. [1]

Туруни - проміжні господарі гельмінтозів та інших захворювань, та як переносники шкідливих безхребетних.

Є багаточисельні спостереження, що туруни виступають як проміжні господарі гельмінтозів свійських тварин й цестидозів домашніх птахів та як переносники шкідливих безхребетних таких, як акаровидні кліщі (спочиваючі форми), які шкодять зерносховищам. Серед відловлених видів турунів ними можуть бути – *Calathus* (s.str.) *fuscipes* Goeze, *Amara plebeya* Gyll., *Zabrus tenebrioides* Goeze, *Amara* (s. str.) *ovata* F.[1,3]

Деякі інші аспекти практичного використання турунів.

- Використання в медицині (Китай);
- Об'єкти колекціонування (*Carabus aurolimbatus* Dej., *Taphoxenus gigas* F.-W., *Carabus granulatus* L.);

Тому, деякі з них потребують охорони, і перебувають на межі вимирання, це в основному представники родів *Calosoma* та *Carabus*. [3]

Тому потрібно сказати, що значення турунів надзвичайно велике, як в природі так і для людини. Але людина не усвідомлює його повноти знищуючи представників даної родини, як навмисне так і опосередковано. Тому це і стало поштовхом до написання цієї статті.

Література

1. Фауна СССР: в 6 т. / Зоол. ин. АН СССР, под общей ред. чл.-кор.Ан. СССР О.А.Скарлато. – Л.: "Наука", 1983. – Т.2 (вип.2) Жуки подряда Aderphaga, семейства Physodidae, Trachypachidae, Carabidae.
2. Определитель насекомых Европейской части СССР / Под ред. С.П. Тарбинского и Н.Н. Плавильщикова. – М.- Л.: "Сельхозгиз", 1948г. – 1127ст.
3. Определитель насекомых Европейской части СССР. В 5-ти т. / Под общей ред. чл.-кор. АН. СССР Г.Я. Бей-Биенко. – Л.: Наука, 1965г., Т.2 Жесткокрылые и веерокрылые - 710 с.
4. <http://www.zin.ru/animalia/coleoptera/rus/atlasca.htm>

СУЧАСНІ МЕТОДИ ЕФЕКТИВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ДИЧЕРОЗВЕДЕННІ

*Засенко І, Васильєва О.О.
Полтавська державна аграрна академія*

Освоєння територій, інтенсифікація народного господарства послаблюють відтворення багатьох видів птахів, що призводить до зменшення їх численності в природних умовах. На сучасному етапі розвитку сільськогосподарського виробництва, природоохоронного та мисливського господарства актуальним є пошук нових сучасних систем ведення цих галузей. Дослідження багатьох вчених показали, що м'ясо диких видів птиці набагато цінніше (у біологічному значенні) порівняно з м'ясом багатьох видів домашньої птиці. На сьогоднішній день розведення фазанів зводиться до трьох галузей: розведення для мисливських потреб, любительське розведення, а також розведення для гастрономічно-кулінарних потреб.

Фазанівнича дичеферма АТЗТ "Агро-Союз" Дніпропетровської області є однією з кращих в Україні. За її показниками з кожним роком вирощується все більша кількість цих екзотичних птахів. Дослідження проводилися на дичефермі по розведенню фазанів акціонерного товариства закритого типу „Агро-Союз” у с. Майське Синельниківського району Дніпропетровської області. Запропоноване нашими розробками удосконалення менеджменту у вирощування та використання фазанів складається із збільшення поголів'я фазанів у зв'язку з збільшенням ринку збуту: підготовка договорів з підприємствами готельного і ресторанного бізнесу, визначення можливості реалізації продукції у приватні угіддя і бази відпочинку; мисливські господарства, розширення видового складу фазанів (окрім фазана мисливського у АТЗТ «Агро-Союз» рекомендується розводити сріблястого фазана, фазана Свайно, в невеликих кількостях золотистого) для реалізації, вирощування бройлерів кросу Кобб-500. у приміщеннях фазанівничої дичеферми в зимовий (непродуктивний) період.

У зв'язку з проведенням в Україні Євро-2012 ресторатори та власники готелів заключають договори з малими і середніми дичефермами по оптовій закупівлі тушок екзотичних птахів: фазанів, цесарок, страусів, перепелів. Дичеферма АТЗТ «Агро-Союзу» не є виключенням. Судячи з